

PM 2011:137 RII (Dnr 001-1544/2011)

Komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19) Remiss från Näringsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Komplettering av kollektivtrafiklagen” (Ds 2011:19) hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har fått en remiss från Näringsdepartementet ”Komplettering av den nya kollektivtrafiklagen” (Ds 2011:19). Remisstiden sträcker sig till den 3 oktober 2011. Staden har medgetts visst uppskov att inkomma med svar. Remissen i sin helhet finns att ladda ner på regeringens hemsida:

<http://www.regeringen.se/sb/d/14207/a/172654>.

Den nya kollektivtrafiklagen träder i kraft den 1 januari 2012 och förslagen till komplettering är föranledda av att det redan innan den nya lagen träder i kraft har framkommit skäl att utöka lagens tillämpningsområde och göra vissa kompletteringar och ändringar i lagen.

Kompletteringarna berör i huvudsak fyra områden: kollektivtrafik på vatten, nationsgränsöverskridande kollektivtrafik, kommunfinansierad regional kollektivtrafik – även där landstinget är ensam kollektivtrafikmyndighet samt förtydligande kring uppföljning av utvecklingen av kollektivtrafikmarknaden. Av dessa är det i huvudsak kollektivtrafik på vatten och möjligheten till kommunfinansierad kollektivtrafik som berör Stockholms stad.

I de kompletteringar som berör Stockholms stad föreslås även kollektivtrafik på vatten ingå i tillämpningsområdet för den nya kollektivtrafiklagen. Den andra kompletteringen som berör Stockholms stad är att kommuner även ska få möjlighet att finansiera kollektivtrafik där landstinget är ensam kollektivtrafikmyndighet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafik- och renhållningsnämnden. På grund av den korta remisstiden har trafikkontoret svarat med ett kontorsytt-rande.

Stadsledningskontoret anför att det är positivt att kompletteringarna till kollektivtrafiklagen även kommer innefatta kollektivtrafik på vatten. Gällande möjligheten till kommunfinansierad kollektivtrafik påpekar kontoret att i Stockholms län är kollektivtrafik ensamt Stockholms läns landstings ansvar enligt rådande ansvarsfördelning.

Trafikkontoret ställer sig också positivt till att den nya kollektivtrafiklagen med kompletteringar även kommer att innefatta kollektivtrafik på vattnet. Kontoret anför att möjligheten till kommunfinansierad kollektivtrafik kan vara positiv framför allt vid nybyggnation för att etablera goda resvanor direkt i en ny stadsdel även om resandeunderlaget initialt inte är tillräckligt stort.

Mina synpunkter

Den nya kollektivtrafiklagen innebär nya möjligheter inom kollektivtrafikförsörjning i Stockholms stad och Stockholmsregionen. I stället för att vara låst vid länsgränser kommer kollektivtrafikförsörjningen att i högre utsträckning kunna utgå från medborgarnas resbehov. Redan innan den nya lagen har trätt i kraft har det framkommit skäl till att utöka dess tillämpningsområde och göra vissa kompletteringar och ändringar.

Av de föreslagna kompletteringarna är det i huvudsak två som har mest påverkan på Stockholms stad. Den första är att även kollektivtrafik på vatten föreslås vara en del av tillämpningsområdet i den nya lagen och den andra är en komplettering som möjliggör kommunfinansierad regional kollektivtrafik även där landstinget är ensam kollektivtrafikmyndighet.

Jag välkomnar att kollektivtrafik på vatten nu inkluderas i den nya kollektivtrafiklagen. Stockholm är en stad på öar och det finns goda möjligheter för att kollektivtrafik på vatten ska kunna bidra till framkomligheten i staden. Det finns en outnyttjad potential för vattenburen kollektivtrafik till och från innerstaden såväl som inom staden som komplement till vägburen och spårburen kollektivtrafik. Detta kommer att bli än viktigare i ett Stockholm som växer och väntas få över en miljon invånare enbart inom Stockholms stads gränser. Gällande möjligheten till kommunfinansierad regional kollektivtrafik är det viktigt att poängtera att Stockholms läns landsting även fortsättningsvis ska ha ansvar för finansiering, organisation och planering av kollektivtrafik i regionen.

I övrigt hänvisar jag till förvaltningarnas yttranden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen "Komplettering av kollektivtrafiklagen" (Ds 2011:19) hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 22 september 2011

ULLA HAMILTON

Bilaga

Komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19), huvudsakligt innehåll

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Karin Wanngård* (S) enligt följande.

Den nya kollektivtrafiklagen har många förslag som antagligen kommer att skapa mer röra än ordning i kollektivtrafiken, däribland den nya utmaningsrätten. Vi ser dock inte att de nya kompletteringarna tillför ytterligare problem till den nya lagen, men de kommer inte heller att lösa de stora problem som lagen medför.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Wanngård*, *Roger Mogert* och *Karin Ehlin Kolk* (alla S) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (S) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Näringsdepartementet föreslår i sin promemoria att kollektivtrafiklagens tillämpningsområde utökas så att lagen även omfattar kollektivtrafik på vatten. Det föreslås också att Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70, i det följande kallad EU:s kollektivtrafikförordning, även görs tillämplig på kollektivtrafik på vatten.

Vidare föreslås att det införs en hänvisning i lagen till rådets förordning (EEG) 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage), i det följande kallad cabotageförordningen.

För att göra det möjligt för en regional kollektivtrafikmyndighet att etablera nationsöverskridande kollektivtrafik, under förutsättning att trafiken domineras av arbetspendling eller annat vardagsresande, föreslås ett tillägg i kollektivtrafiklagen.

I promemorian föreslås även att det i kollektivtrafiklagen införs en bestämmelse i syfte att, även i de fall landstinget ensamt ska bära ansvaret för den regionala kollektivtrafiken, göra det möjligt för en kommun inom länet att finansiera bättre regional kollektivtrafik än vad den regionala kollektivtrafikmyndigheten annars skulle ha tillhandahållit.

Det föreslås också att bestämmelserna i kollektivtrafiklagen om uppföljning och utvärdering av utvecklingen av kollektivtrafikmarknaden justeras så att det blir tydligt att den myndighet som samlar in uppgifterna inte pekas ut som ansvarig myndighet för uppföljning och utvärdering, utan att även andra myndigheter ska kunna använda uppgifterna.

I promemorian lämnas också förslag till en ny förordning om kollektivtrafik, som innehåller föreskrifter i anslutning till kollektivtrafiklagen. Utöver detta föreslås ett antal författningsändringar på både lag- och förordningsnivå, som är föranledda av den nya lagstiftningen.

Författningsändringarna och den nya förordningen föreslås träda i kraft samtidigt som kollektivtrafiklagen, det vill säga den 1 januari 2012.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafik- och renhållningsnämnden. På grund av kort remisstid har trafikkontoret svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 augusti 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till de kompletteringar i kollektivtrafiklagen som föreslås i promemorian från Näringsdepartementet, vilka innebär förtydligande samt komplettering av lagen för att omfatta även kollektivtrafik på vatten.

I promemorian föreslås också att det i kollektivtrafiklagen införs en bestämmelse i syfte att göra det möjligt för en kommun att finansiera bättre regional kollektivtrafik än vad den regionala kollektivtrafikmyndigheten annars skulle ha tillhandahållit. Stadsledningskontoret anser att detta endast bör vara fråga om tillfälliga tidsbegränsade lösningar kopplade till t.ex.

utredningar av nya bostads- och företagsområden och vill framhålla att grundprincipen ska vara att staden inte ska bedriva eller finansiera kollektivtrafik i enlighet med gällande ansvarsfördelning mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

Stadsledningskontoret vill framhålla att även när den nya kollektivtrafiklagen, Lag (2010:1065) om kollektivtrafik, träder i kraft den 1 januari 2012 är det även framöver Stockholms läns landsting som kommer att ha huvudansvaret för kollektivtrafik i regionen genom att landstinget kommer att utgöra den regionala kollektivtrafikmyndigheten. Detta framgår av 2 kap. 1 § i lagen om kollektivtrafik där det anges att "I Stockholms län ansvarar landstinget ensamt för den regionala kollektivtrafiken, om inte landstinget och kommunerna kommer överens om att gemensamt ansvara för denna trafik eller om att endast kommunerna ska bära ansvaret". Stockholms läns landsting kommer därmed även fortsättningsvis att ha ansvar för organisation och planering av kollektivtrafiken i regionen. I det fall Stockholms stad tillfälligt skulle gå in och planera för en kollektivtrafiklösning vill stadsledningskontoret framhålla vikten av samplanering och samarbete med landstinget för att säkerställa att detta endast rör sig om en tidsbegränsad lösning.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att remiss av departementspromemorian Komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19) anses besvarad med vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret anser att tilläggen till kollektivtrafiklagen angående kollektivtrafik på vatten och kommunfinansierad kollektivtrafik även där landstinget är ensam finansiär av kollektivtrafiken är mycket angelägna och utgör förtydligande av den nya lagens bestämmelser.

Både staden och landstinget är överens om att det finns potential för vattenburen kollektivtrafik till och från innerstaden såväl som inom staden som komplement till vägburen och spårburen kollektivtrafik. Men oklarheter i rollfördelning mellan olika aktörer har blivit en av faktorerna som gör det svårt att komma vidare i frågan. Både Trafikkontoret och SL har fått i uppdrag att ta fram strategier för utveckling av vattenburen kollektivtrafik och detta förtydligande utgör en del av förutsättningar för det arbetet.

Möjligheten för staden att bidra till finansiering av en bättre kollektivtrafik än vad landstinget avser tillhandahålla öppnar några mycket intressanta möjligheter. Detta gäller framförallt kollektivtrafik till nybyggnadsområden. Det är viktigt att bra kollektivtrafik ska finnas som valmöjlighet redan när de första invånarna eller verksamheter flyttar in, men SL har begränsade möjligheter att finansiera kollektivtrafik till områden som under flera år kommer att ha ett lågt underlag i form av antalet resenärer. Kontoret vill dock påpeka att det är oerhört viktigt att SL fortsätter att ta sitt ansvar för kollektivtrafikförsörjningen så att inte kommunerna tvingas att ta över ansvaret för icke lönsamma kollektivtrafikförbindelser, även på sikt. Det skulle i längden innebära ökade kostnader för staden samt en organisation som kan hantera dessa frågor.

Dessa två ändringar tillsammans blir intressanta då flera av stadens stora utvecklingsområden (Norra Djurgårdsstaden, Liljeholmen, Lindhagen och Ulvsunda) ligger vid vatten där möjligheten finns till nya kopplingar på vatten.